

Erdő, gazdaság 2020 – Számok a rengetegben

Nehéz évet zártak az állami erdészeti részvénytársaságok 2020-ban. A Covid19 világjárvány kedvezőtlen gazdasági hatásai mellett a társaságokat az afrikai sertéspestis is sújtotta. További nehézséget jelentett, hogy az üzletvitel szempontjából meghatározó fa-termékeiket túlkínálati fapiacon, nyomott árakon kényszerültek értékesíteni.

A társaságok üzleti terveiket a költségek észszerű racionalizálásával, belső tartalékaik feltáráásával tudták teljesíteni. A rájuk bízott erdővagyon kezelését a legnagyobb gondossággal, odafigyeléssel végezték, ám bevételeik elmaradását csak a presztízaveszteség nélkül átütemezhető munkák elhalasztásával tudták ellensúlyozni. Néhány társaság esetében, a tulajdonosi joggyakorló koordinálása mellett, forgóeszközpótló „belső” hitel kihelyezésére került sor, ez segítette a likviditási problémákkal küzdő cégek finanszírozását.

A 22 állami erdészeti Zrt. 2020-ban csaknem 1,1 millió hektár állami erdőt kezel. A cégcsoport összesített vagyona 156,7 Mrd Ft, 8,6 Mrd Ft-tal gyarapodott 2020-ban. A vagyon növekedésének forrása egyrészt a cégek adózott eredménye, másrészt tulajdonosi forrásjuttatás, költségvetési és európai uniós támogatások.

A cégek 11,1 Mrd Ft értékű fejlesztést hajtottak végre, a beruházási források jelentős hányadát közjóléti eszközök bővítésére, korszerűsítésére használták fel. A társaságok rövid lejáratú kötelezettségállományára 22,1 Mrd Ft, 2020-ban 3,7 Mrd Ft-tal növekedett. Az erdőgazdaságok nagyobb része külső forrás bevonása nélkül finanszírozta működését a gazdasági válság ellenére is.

A cégcsoport összesített nettó árbevétele 91,6 Mrd Ft, ez 11,0 Mrd Ft-tal alacsonyabb az előző két év átlagánál. Az árbevétel 74,8 százaléka az erdőva-

gyon-kezelés haszonvételeiből, 25,2 százaléka vállalkozói tevékenységből származik. Az exportértékesítés árbevétele a teljes árbevétel ötödét teszi ki. A vállalkozói tevékenységek között meghatározó a faipari üzletág (47,05 százalékos aránnyal), árbevétele meghaladja a 10 Mrd Ft-ot.

Az üzleti tervet a cégcsoport még a koronavírus-járvány európai

kibontakozása előtt késztette el, így ebben a pandémia kedvezőtlen hatásaival természetesen nem számolhatott. 21 társaság eredményesen gazdálkodott, az adózás előtti eredmény összesen 2,8 Mrd Ft-ban teljesült. Az üzemi eredmény visszaesését részben ellensúlyozta a devizában lévő pénzeszközök év végi

árfolyamon történő átértékelése – a forint „gyengülése” néhány társaságnak pénzügyi eredményt jelentett.

A cégcsoport gazdálkodásának jövedelmezősége a kedvezőtlen külső hatások ellenére javult az elmúlt évben, az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény 2,07%-ról (2019) 3,03-ra% növekedett. A közjóléti ágazat forráshiánya 2,1 Mrd Ft-ot tett ki, a természetvédelmi korlátozások miatti jövedelemkiesés becslült mértéke évente hozzávetőlegesen 7–10 Mrd Ft.

A társaságok tárgyévben, pénzügyi stabilitásuk megőrzésének érdekében bevételeik alakulásához igazították ráfordításait, átütemezték kedvezőtlen szakmai következmények nélkül használatos fenntartási, karbantartási feladataikat.

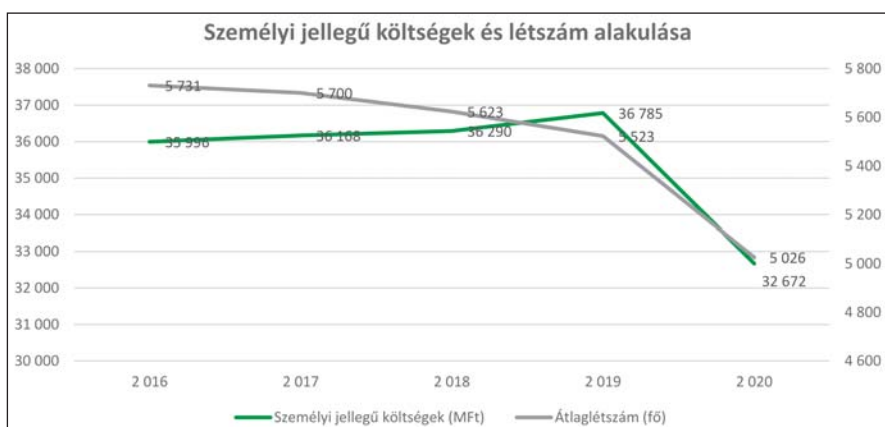
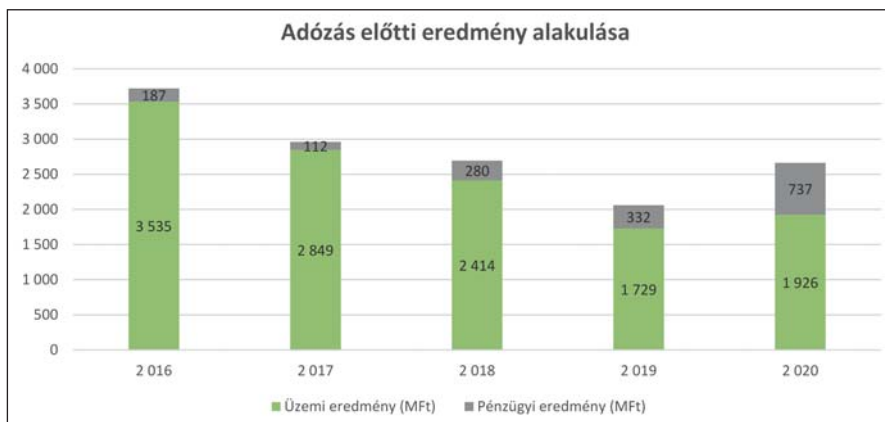
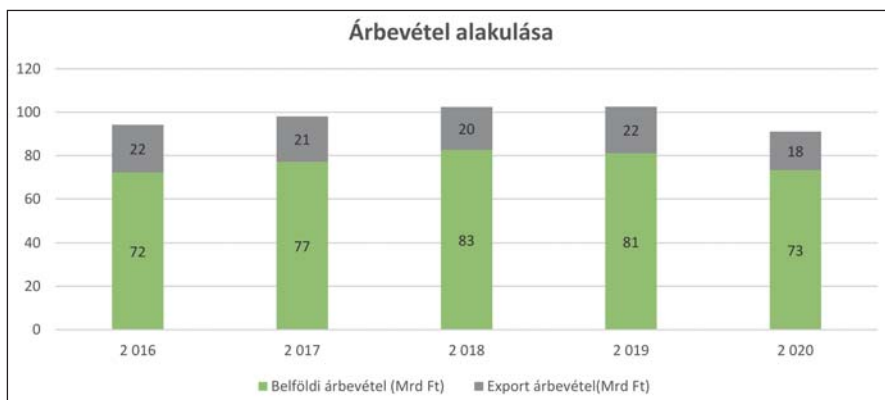
A korábbi években a bér- és a személyi jellegű költségek dinamikusan növekedtek, ez szerény mértékű, ám folyamatos létszámcsökkenéssel együtt mérhető keresetszínvonal-növekedést eredményezett a cégek döntő többségénél. Így a társaságok az agrárágazaton belül keresetszínvonal tekintetében kedvezőbb helyre zárkoztak fel.

2020-ban azonban az eredménytervek teljesítésére és a

likviditás megőrzésére törekedve, a társaságok csökkentették személyi jellegű kifizetéseiket. A személyi jellegű költségek 36,8 Mrd Ft-ról 32,7 Mrd Ft-ra csökkentek, a foglalkoztatott létszám pedig 5523 főről, 5026 főre változott.

A társaságok erdőművelési terveikben foglalt feladataikat túlnyomórészt teljesítették, a járvány okozta válság miatt azonban a korábbi évek gyakorlatától eltérően előfordult erdősítések, befejezett ápolások, nevelővágások szakmailag indokolható átütemezése is.

A cégek az elmúlt három évben átlagosan 88 353 hektár kötelezettség alatt álló területen végeztek erdőfelújítási tevékenységet, költségük évente átlagosan 11,6 Mrd Ft-ot tett ki. Az erdőművelést a domb- és hegyvidéki erdőgazdaságok esetében jelentősen megdrágítják az erdővédelmi kerítések létesítésének ráfordításai és a termé-

szetes újulatok hiánya miatti mesterséges beavatkozások is.

Az erdőgazdaságok 2020-ban tevékeny részt vállaltak a különböző országfásítási programokban – településfásítás, újszülöttek erdeje, az önerdősült területek erdővé történő átalakítása, emlékerdő program. Saját forrásait is felhasználva, összesen 523 hektár erdőt telepítettek.

A társaságok 2020-ban 3 538 ezer m³ fát termeltek ki a kezelt erdőterületekről. A termelési volumen alacsonyabb a korábbi években szokásos mértéktől, a 2019. évi fakitermelés 3 752 ezer m³ volt. A kitermelés fajlagos költségei a fogyasztói árindex alatti növekedést mutattak, a fajlagos fakitermelési költség cégcsoportszintű átlaga 2020-ban 6 348 Ft/m³ volt.

A 2019-ben kezdődő, a fatermékeknek csaknem a teljes spektrumát érintő fapiaci válság a járvány idején eszkalálódott. A tömegtermékek (rostfa, papírfa, tűzifa) piacán 2020 tavaszára régen nem látott túlkínálat jelentkezett – annak ellenére, hogy a cégek visszafogták termeléseiket. A választékok értékesítési ára általában visszaesett, a vastagfa átlagára cégcsoportszinten 17 686 Ft/m³ volt, ez a 2016 évi átlagárhoz közeli érték. A visszaesés mértékét a Ft/EUR árfolyam export szempontjából kedvező alakulása némileg enyhítette. A társaságok összesített fakészlete 2020-ban 843 ezer m³-ról 633 ezer m³-re csökkent.

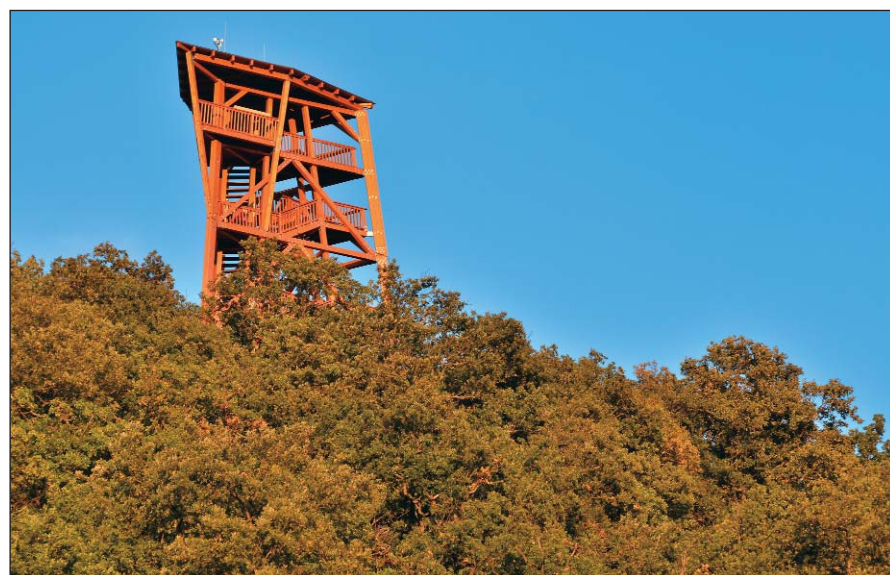
A vadászati ágazatnak a Covid19 járvány mellett, az afrikai sertésspestis miatti korlátozásokkal is szembe kellett néznie. A járvány második hulláma előtti intézkedések a vadászati főszezon elejére estek, így a vadászterületek eredményessége szempontjából fontos szarvasvadászatok és később a vaddisznó-társasvadászatok is sorra hiúsultak meg, nagy bevételkiesést okozva az ágazatnak.

A cégek összesen 925 ezer hektáron gyakorolják vadászati jogukat, 2020-ban 80 723 db vad elejtése mellett, 6,4 Mrd Ft árbevételt realizáltak. Az erdészeti társaságok egy részének továbbra is gondot okoz a túlszorodott nagyvadállomány, ez az erdők természetes felújítását ellehetetleníti, illetve extrém felújítási költségeket eredményez. Néhány társaság esetében a mezőgazdasági vadkárak volumene és a védekezésre fordított költségek együttesen, jelentősen rontják az erdővagyon-kezelés jövedelmezőségét.

A társaságok a 2010 óta eltelt időszakban hazai és uniós források fel-

használásával nagymértékben növelték közjóléti eszközállományukat. A kilátók, pihenőhelyek, erdei iskolák, erdei vasutak, parkerdők, turistaházak – hogy csak a fontosabbakat említsem – fenntartására évente több száz millió forintot fordítanak a részvénytársaságok, a turisztikához kapcsolódó bevételeik nem fedezik a fenntartási költségeket.

A 2020-as esztendőben talán ez az ágazat szenvedte meg leginkább a járványügyi korlátozások kedvezőtlen gazdasági hatásait. A létesítmények a nyári hónapok kivételével egész évben zárva tartottak, ugyanakkor soha nem látott mértékű volt a kezelt erdők látogatottsága. Az ágazat tárgyévi ráfordításai 3,7 Mrd Ft-ot tettek ki.

Az erdészeti társaságok 2020-ban is részt vettek különböző kormányzati programokban. Folytatódott az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás szervezése, melyben az

erdőgazdaságok tevékeny szerepet vállaltak. A szociális tűzifaprogram keretein belül 1 922 önkormányzat igényeit elégítették ki, összesen 210 000 m³ tűzifa leszállításával. A közfoglalkozta-

tási program keretein belül 1 159 fő álláskereső határozott idejű foglalkoztatását biztosították az államerdészetben.

2020 utolsó időszakában elkezdődött „Tisztítsuk meg az Országot” program. Az illegális erdei hulladéklerakóhelyek felszámolásával kapcsolatos feladatokat a társaságok saját erőforrásaik bevonásával teljesítik. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. útján az illegális hulladéklerakók felszámolása érdekében nyilvános pályázati felhívást tett közzé civil szervezetek, gazdálkodó szervezetek, egyházi jogi személyek és illegális hulladéklerakással érintett ingatlantulajdonosok számára. Az erdőgazdaságok a megjelölt határidőig közel 300 M Ft nagyságrendben adták be pályázataikat.

Szentpéteri Sándor
erdőkért felelős
helyettes államtitkár
Agrárminisztérium
Fotók: **Nagy László**

Erdészeti Tudásközpontot terveznek

A Soproni Egyetem és a Kiszalárdi Agrár Szakképzési Centrum kezdeményezésére erdészeti tudásközpont kialakítását tervezik. Az ágazati oktatási intézmények és a gazdálkodó szervezetek bevonásával elindított kezdeményezés célja a minél inkább gyakorlatorientált képzés megvalósítása a hazai erdők kezelésében érintett szakterületeken.

Az átalakulóban lévő hazai szakképzés új lehetőségeket ad arra, hogy a középfokú és felsőfokú oktatás szervezesebb és átfogóbb rendszert alkosson. Ezt a lehetősé-

get felismerve kezdeményezte a Soproni Egyetem és a Kiszalárdi Agrár Szakképzési Centrum az Erdészeti Tudásközpont megalakítását.

Az együttműködés célja, hogy a gazdasági szereplők bevonásával a korábbinál minden szinten sokkal gyakorlatorientáltabb ismereteket adjon a diákoknak, és egyben lehetőséget teremtsen a különböző szakterületeken zajló továbbképzésre. Ennek érdekében a tudásközpont az oktatási intézmények és a gazdálkodók közötti kapcsolat összehangolását, támogatását, egységes rendszerben történő működtetését hivatott szolgálni.

A Soproni Egyetemen a témában tartott egyeztetésen a részt vevő szervezetek – köztük az erdészeti közép- és felsőfokú oktatást végző intézmények képviselői és az Agrárminisztérium érintett szakfőosztályai – megállapodtak abban, hogy az Erdészeti Tudásközpont soproni székhellyel alakul meg, amelyhez a tervek szerint három térségi képzési bázis is csatlakozik: Észak-Magyarországon Mátrafüred, az Alföldön Szeged-Ásotthalom, Dél-Magyarországon pedig Somogyzsitfa-Szőcsénypuszta.

A legfontosabb szervezeti alapítási és szakmai feladatok elvégzésére munkacsoportok alakultak, amivel a tudásközpont megalapításával kapcsolatos munka megkezdődött.

Forrás: **SOE**